

Simoin Laamasesta Ilmari Laamasen jälkeläisiin

[illegible]

© 2015 Simo Karlsson
Kustantaja: BoD – Books on Demand, Helsinki, Suomi
Valmistaja: BoD – Books on Demand, Norderstedt, Saksa
ISBN: 978-952-318-621-7

1.	Lukijalle.....	4
2.	Sukunimi Laamanen	6
3.	Väestön siirtyminen Karjalaan ja Karjalasta, Mauri Rastas	7
3.1	Tiivistelmä johtopäätöksistä	8
3.1.1	Asutuksen leviämisestä:	8
3.2	Sukunimiryhmät eri tuloalueilla	9
3.2.1	Suur-Savon rintamaa	9
3.2.1.1	Karjalaisperäiset sukunimet.....	10
3.2.1.2	Ortodoksiperäiset sukunimet	10
3.2.1.3	Muuperäiset sukunimet.....	10
3.2.2	Itä-Hämeestä ja muista siirtymissuunnista.....	11
3.2.3	Sääminki	11
3.2.3.1	Karjalaisperäisiä	11
3.2.3.2	Ortodoksiperäisiä pitäjän itäosissa	12
3.2.3.3	Muita.....	12
3.2.4	"Pohjoinen reuna-alue"	12
3.2.4.1	Karjalaisperäiset	13
3.2.4.2	Ortodoksiperäisiä	13
3.2.4.3	Muita:	13
3.3	Muuttoliikkeestä Savosta Karjalaan.....	13
3.3.1	Sukunimien kehitys	13
3.4	Muutto Savosta ennen Stolbovan rauhaa 1617	14
3.4.1	1500-luvun suuri ekspansio	14
3.4.2	Suunta Käkisalmen Karjala	14
3.5	Vanhaja savolaisia sukunimiä, joita myös Kurkijoella, valikoituina	15
4	Laamaset Hiitolassa ja Kurkijoella	21
4.1	Mats Laamain	21
4.2	Simon Laamain (1760- 1832)	23
5	Thomas Laamanen (1809-1859)	32
6	Jaakob (Jaakko) Laamanen (1838–1912)	34
7	Tomas (Tuomas) Laamanen (1864-1912).....	35
8	Helena Laamanen (1867-)	36
9	Laamaset Raisälässä - sisarusten tiet erkanevat	37

10	Martti ”ukko” Laamanen (1870–1944)	40
11	Juhana (Juho) Laamanen (1880-1941)	46
12	Antti Laamanen (1882-1913)	47
13	Liisa Laamanen (1884-)	48
14	Ida Laamanen (1887-)	48
15	Laamaset Kilpeenjoella	49
16	Laamaset Viipurin Sorvalissa	52
16.1	Ilmari Laamanen (1903–1970)	55
16.2	Selma Laamanen os. Leinonen (1903–1979)	62
16.2.1	Selma Laamasen muisteluja	66
16.2.2	Vuoksella	66
16.2.3	Vuoksella Kilpeenjoelle, Sorvaliin ja evakkoon	71
17	Kaarina Karlsson (os. Laamanen) (1925–2005)	75
17.1	Kansakoulu alkoi Sorvalissa	75
17.2	Syksy 1939	79
17.3	Talvisodan jälkeen	86
17.4	Helsinkiin opiskelemaan ja takaisin Viipuriin	90
17.5	Evakkoon Loimaalle	94
17.6	Kallion kirkosta Käpylään, Veräjänmäkeen ja Iittalaan	98
18	Martti Laamanen (1927-)	100
18.1	Muisteluja 30-luvulta	100
18.2	Muisteluja 40-luvulta	108
18.3	Muistoja evakkomatkasta	111
18.4	Haastattelu keuhällä 2005	114
19	Aune Nieminen (os. Laamanen) (1930–1996)	122
19.1	Aune Niemisen muistolle	124
20	Anna-Liisa Kivi (os. Laamanen) (1932-)	126
20.1	Anna-Liisa muistelot	127
21	Veiko Laamanen (1936-)	141
21.1	Veikon muistelot	145
21.1.1	Sotalapsiaika v. 1944 – 1947	145
21.1.2	Maatilan erityinen tapahtuma-historia	146
21.2	Muistikuvat lähdöstä Ruotsiin ja paluu Suomeen	148
22	Hellin Kukko (os. Laamanen) (1939-)	150

22.1	Viimeinenkin lähti omilleen.....	153
23	Ympyrä sulkeutuu	156
24	Jälkisanat	160
25	Sukutaulut	162
26	Lähteet.....	240
27	Kuvat.....	242

1. Lukijalle

Tätä teosta on tehty pienin harppauksin jo kahdeksan vuoden ajan. Välillä on ollut pidempiä taukoja ja välillä lyhempiä, välillä vaan ei jaksanut keskittyä menneeseen, kun tulevassakin oli työsarkaa, mutta nyt tämän päästän käsistäni, jotta voin aloittaa sen taas uudestaan.

Ensimmäisen tiivistetyn version piti valmistua jo 2005 heinäkuussa, äitini 80-vuotisjuhlille, joita piti juhlia sukumatalla Viipurissa, ja teoksen piti olla alustus juhlapuheelle. Toisin kävi, sillä jouduimme hautaamaan ennen matkaa äitini, jonka nopea syöpäsairaus vei ajasta ikuisuuteen 24.6.2005. Kyllä tuolloin jo tiesin, että paljon jäi puhumatta ja asioita kirjaamatta. Niin se aika vie kunkin mennessään.

Sukumatka kuitenkin tehtiin ja synttärikahvit juotiin Viipurin pyöreässä tornissa. Muisteltiin koko matka aikoja menneitä ja mietittiin tulevia. Tuo sukumatkakin siirtyi ajasta ikuisuuteen, muistoksi jokaiselle. Ajasta ikuisuuteen siirtyvät myös tässä teoksessa olevat tarinat ja kirjoitukset, kuten ovat siirtyneet jo monet niistä sukulaisista, joista tässä kerrotaan.

Kun tämän teoksen ensimmäisen version piti koota yhteen äidin sisarusten nuoruuden muistikuvia Sorvalista ja äidistäni, niin teos laajeni äidin ja sisarusten laajempaan muisteluun elämästään Karjalassa, ja siitä se laajeni tutkimaan isoisääni ja hänen jälkipolviensa vaihteita – Hiitolan, Kurkijokeen, Räisälään ja Kilpeenjokeen.

Teosta työstettäessä on lisää sukulaisia syntynyt ja osa on joukosta poistunut, jääden muistoihin. Sukuhaaroja on jo monia, ja tällä hetkellä on tietokantaa kertynyt 1263 henkilöä. Tähän teokseen kertyi 781 henkilöä, joista Mats Laamaisen jälkeläisiä 279 sekä heidän puolisoitaan 120 ja puolisoitten vanhempia 116.

Kertomukset on kirjattu sellaisena kuin ne nauhoilta tai haastattelussa olen kuullut. Yksi muistaa asian näin ja toinen noin, niin se vain on, ja jokainen on omalta osaltaan oikeassa. Oleellista on, että osa muistoista on koottu yksiin kansiin, joita voi sitten ajan myötä täydentää ja tarkentaa tarpeiden sekä halujen mukaan. Minulla ei ole kompetenssia muuttaa tai kyseenalaistaa

kenenkään tarinoita tai muistikuvia. Tämä teos toivottavasti auttaa jälkipolvia aikoinaan hahmottamaan menneen ajan ja tiedostamaan juurensa Karjalassa.

Monen monta kertaa olen mielessäni maanitellut, miksi ei tullut enempää mummoni ja äitini kanssa karjalaisuudesta puhuttua, mutta olen samalla verrannut Karjalan menetystä läheisen menetykseen. Vie aikansa, kunnes pystyy käsittelemään läheisen poistumista. Niin varmaan oli mummolle ja papalla vaikeata vuolaasti kertoilla asioista, jotka on menettänyt. Toisaalta monen monituista kertaa olen tuskailnut, että miksi minulla ei ollut nauhuria, kun v. 1978 kirjoitin yhdessä mummon kanssa siihen valokuva-albumiin, joka oli Koskelantiellä television alahyllyllä, vuosilukuja ja kuville sisältöä. Miksi en kysellyt Ilmarin serkuista tai hänen vanhemmistaan – niin paljon jäi muistoja unholaan.

Kirjoitukset olen pyrkinyt todentamaan lähteistä ja lähdeluettelon mukaan jokainen voi hahmottaa asioita laajemmalti.

Kiitän enoja ja tätejä sekä serkkuani Riittaa teoksen valmistumisesta ja kärsivällisyydestä sekä erityisesti Kukon Mauria rakentavista keskusteluista ja tarkennuksista. Lisäksi kiitos Mauri Rastalle, joka antoi lainata kirjoitustaan väestön siirtymisestä Karjalaan ja Karjalasta ja DI Matti Ojalaa oikoluvusta ja rakentavista kommentteista.

Vihdin Nummelassa, 30.7.2015
Simo Karlsson

2. Sukunimi Laamanen

Sukunimen jokainen saa syntyessään, mikä on tänä päivänä itsestään selvyyttä. Samalla saa myös henkilötunnuksen, jolla Suomessa yksilö voidaan identifioida osaksi sukuaan. Näin ei ole aina ollut. Suomessa sukunimilaki on tullut voimaan vasta v. 1921. Sitä ennen kirkon kirjaan nimet merkittiin isän nimen mukaan. Patronyymit olivat varsin yleisiä, ja niin myös Laamasissa, joista löytyy mm. Martin, Tuomaan ja Jaakon poikia.

Laamaseksi sukunimi vahvistui tutkitussa sukuhaarassa 1800-luvun alkupuolella, sitä ennen löytyi muotoja mm. Lamain, Laama, Laamain ja Lamanen. Selkeiksi ryhmiä nousee Laamain ja Lamain, joista muovautui yleisemmäksi muoto Laamanen.

Osa on varmaan tietoisesti omaksunut jonkin edellä mainitun Laamanen-muodon. Ottaen huomioon aikakauden ja kirjurien tavan kirjata nimet, osassa sukunimien variaatioita on varmaan puhtaita virhekirjauksiakin. Etunimissä usein näkyy kirjurin kuulemansa ymmärtäminen (esim. Thomas on Tomas ja myöhemmin suomalaisuuden aikana Tuomas). Henkilöthän eivät itse kirjoitettuna nimeään nähneet, vaan se merkittiin suullisen ilmoituksen perusteella, ja vastapuolella oli aikakauden vaiheesta riippuen enemmän tai vähemmän ruotsinkielinen kirjuri.

Sukunimet -teoksessa (Pirjo Mikkonen ja Sirkka Paikkala, 2000) on sukunimestä Laamanen seuraavanlainen maininta:

” Nimeen sisältyy ortodoksisen ristimänimen karjalainen muunnos Laama, Venäjän Lama < Varlaam, kaldean Barlaam. 1500- ja 1600-luvulta on sukunimestä Laamainen muistiinpanoja Jääskestä, Kivennavalta, Käkisalimesta, Hiitolasta, Parikkalasta, Kurkijoelta ja Liperistä (esim. Jääskessä 1557 L[auri] laamain).

O.A. Kallion laskiessa vuoden 1890 savolaisten sukujen suuruutta kuluivat Laamaset 500 henkeä ylittäviin sukuihin.

Joku Laamanen onkin asunut Pellosniemellä Kyyhkylässä viimeistään 1541. Samoihin aikoihin Laamasia on elänyt myös Juvalla ja Säamingissä.

1900-luvun alussa tilanne on näyttänyt melko lailla samalta: Laamasia on asunut paitsi Parikkalassa., Pälkjärvellä, Pielisessä ja Ruokolahdessa myös Mikkelin pitäjässä, Juvalla, Kerimäellä, Pieksämäellä, Puumalassa ja Säämingissä, lisäksi Vitasaarella.

Kainuuseen Puolangalle oli jo 1640 ehtinyt ainakin Olli Laamanen. Kun Matti Kuusi 1972 arvioi sukunimien savolaisuutta, ei Laamanen kuulunut ”varsinaisiin” savolaissukuihin mutta ei epäsavolaisiinkaan. ”

3. Väestön siirtyminen Karjalaan ja Karjalasta, Mauri Rastas

Hiitolalainen, sukututkijanakin mainetta niittänyt Mauri Rastas on julkaissut mielenkiintoisella tavalla omakohtaisen tutkimuksen sivustollaan <http://www.kolumbus.fi/rastas/> (18.2.2015 tarkastettu sivun olemassaolo).

Otin tuon kirjoituksen tähän alkuun (*Rastaan luvalla*), koska mielestäni siinä on tiivistetysti ja mielenkiintoisella tavalla valotettu väestön siirtymistä Karjalaan, ja löytyy sieltä mielenkiintoinen yksityiskohta mm. Laamasen suvun siirtymistä Savosta Karjalaan. Ainakin se herättää kysymyksiä ja inspiroi tämän teoksen tekoa – mistä Laamaset ovat lähtöisin.

Lähteenä Rastas on käyttänyt prof. Kauko Pirisen kirjoja Savon Historiasta, joissa on laajat ja yksityiskohtaiset selvitykset savolaisista ja karjalaisista sukunimistä ja suvuista. Ko. kirjoista on poimittu tämän teokseni tutkimustavoitteeseen liittyviä kohtia, joita Rastas *on kommentoinut (kursiivilla.)*

Tämä on omakohtainen "tutkimus" erittäin mielenkiintoisista väestöjen siirtymisistä, ensin Karjalasta Savoan, ja sitten Savosta Karjalaan, aikana noin 1400-1700.

Pirinen jakaa Savon kolmeksi alueeksi, joilla on erilainen asutushistoria, nimittäin:

1. Suur-Savon rintamaa: (karkeasti Mikkelin alue, ent. Savilahden pogosta)
2. Itä-Savo eli Sääminki: (Savonlinnan)
3. "Pohjoinen reuna-alue": (Kuopion)

Tarkastelu pohjautuu maakirjoihin: Savo v. 1541 ja Viipurin Karjala v. 1543. Käkisalmen/Laatokan Karjalasta ei ole käytettävissä samanveroista lähdettä.

3.1 Tiivistelmä johtopäätöksistä

- **Savolaiset ovat voittopuolisesti itäsuomalaisia.** Nähtävästi Savon asutus luontaisen väestönkasvun ohella lisääntyi Karjalasta tapahtuneen muuttoliikkeen vaikutuksesta.
- Sitä jatkui vielä verraten pitkälle keskiaikaan.
- Savon ja Viipurin Karjalan vanha **sukunimistö**, joka tunnetaan samalta ajalta 1540-luvulta, **on suurelta osalta yhteistä.**
- **Laatokankarjalainen** muuttoliike, josta tosin aineiston niukkuuden vuoksi on vähemmän tietoa, on **Säämingissä tuntuva**, mutta väistyvä ilmiö.
- **Hämäläisten osuus** - edelleen vaikeasti arvioitavissa - on ilmeisesti ollut verraten vähäistä ja on ulottunut pääasiallisesti vain vanhan **Savilahden alueelle.**
- Savon asutushistorian kannalta tärkeä kysymys on, milloin tyhjiö on täyttynyt ja milloin alkanut pursua yli reunojen.
- Ilmeisesti täyttyminen on maakunnan eteläosien kohdalta tapahtunut jo ennen keskiajan loppua (ennen v. 1500) sekä
- purkautunut yli reunojen itä-Hämeeseen ja nähtävästi myös Viipurin Karjalaan Taipalsaarelle saakka.
- Asutuksellisen yhteyden varhaisuutta osoittaa se, että nimistön yhtenäisyys ulottuu Jääskeen ja Äyräpään, jotka ovat entisiä Novgorodin pogostoja, *ja ei kait pogostoja perustettu erämaahan.*

3.1.1 Asutuksen leviämisestä:

- Savossa on pitkin keskiaikaa käynnissä asutusrajan siirtyminen yhä pohjoisemmaksi. Uuden ajan alkuun mennessä uloimmat rönsyt ovat jo Ylä-Savossa ja ovat työntyneet maakuntarajan ylikin Pohjanmaan puolelle.

- Savossa oli historiallisen ajan alussa vakinaista asutusta Savilahdessa, Juvalla sekä Sulkavan-Rantasalmen seutuvilla.
- V. 1323 raja oli
 - eteläosistaan savolaisille epäedullinen.
 - pohjoisempana oli tilanne se että rajalla viitoitettiin **hämäläisten ja karjalaisten** eräintressejä, tosin epämääräisesti. Niinpä Pohjois-Savosta näyttävätkin 1400-luvun alkupuolelle saakka kiistelleen hämäläiset ja karjalaiset savolaisten keskittyessä vielä Haukiveden eteläpuolisten alueiden asuttamiseen.
- Sääminginsalo oli 1360-luvulla vielä asumaton mutta ei enää 1400-luvulla.

3.2 Sukunimiryhmät eri tuloalueilta

3.2.1 Suur-Savon rintamaa

Monikerroksisesta nimistöstä ei ole ollut mahdollista kiistattomasti kuoria esiin sellaisia sukuja, jotka ovat asuneet täällä jo historiallisen ajan alussa.

Voittopuolisesti väestö näyttää olevan (viipurin)karjalaista alkuperää, sekä Karjalan Kannakselta että Vuoksenlaaksosta, jossain määrin Laatokan rannoilta saakka lähtenyt. Keskiajan kuluessa tulee lisäksi Suur-Lappeelta ja Karjalan länsirannikolta saapunut aines. Suur-Savon nimistössä on sellaista aineita, jolle ei ole löytynyt vastinetta Karjalasta eikä muultakaan, mutta nämäkin nimet ovat aivan samaa tyyppiä kuin vanhimmat karjalaistyyppiset nimet.

Esitetyt toista sataa nimiähtäläisyyttä riittävät osoittamaan, että huomattava osa Savon ja Karjalan yhteisistä sukunimistä on vanhaa perua, jopa Pähkinäsaaren rauhan takaiseen aikaan palautuvaa. Äyräpääläinen nimistö on tässä vanhimmassa nimikannassa jonkin verran suurempi kuin jääskeläinen.

Kuriositeetti: ortodoksisia nimiä löytyy niin runsasti, että jo 1200-luvulla Savilahdessa tapahtunut kastaminen tuntuu todennäköiseltä.

Tätä tukee havainto, että ortodoksiperäisiä nimiä ei juuri esiinny myöhemmin asutetulla välialueella.

3.2.1.1 Karjalaisperäiset sukunimet

Kaikkiaan 80 kpl: mm. Ahonen, Arpiainen, Haapanen, Hiironen/*Hiiri*, Himanen, Hirvinen, Hyvärinen, Hyvönen, Häkkinen, Härkönen, Ihalainen, Ikonen, Kaipainen, Kaukonen, Kekkonen, Keronen, Kettunen, Kiiskinen/*Kiiski*, Kilponen, Konttinen, Kopsanen, Korhonen, Kurvinen, Kähkönen, Laukkanen, Launonen, Liukkonen, Meranen, Metsonen/*Metso*, Mielonen, Miettunen, Montonen/*Monto*, Oikarinen, Piskonen, Pullinen/*Pulli*, Puntanen/*Punta*, Pyykkönen, Pääkkönen, Rahunen, Rasanen, Rastonen/*Rastas*, Riepponen/Reponen/*Repo*, Roininen, Sairanen, Toiviainen, Valkonen, Vepsonen/*Vepsä*.

3.2.1.2 Ortodoksiperäiset sukunimet

Kristillisperäisen, raamatullisiin tai pyhimysnimiin pohjautuva sukunimistö on aikaisintaan varhaiskeskiajalta. **Sen vanhin kerrostuma, =ortodoksinen nimistö** valaisee savolaisten käännyttämistä kristinuskoon. Näitä on yli 30 nimeä, mm. Anttonen, **Hokkanen, Huotari**, Liimatainen, Ronkainen, Ruuskanen. Paikanimistä: Paukkunen, Homanen.

3.2.1.3 Muuperäiset sukunimet

- Ehkä germaanisperäiset sukunimet, 10 kpl: mm. Manninen, Pulkkinen, Pölkkyinen sekä Pylvänäinen, jota on myös Laatokan Karjalassa joten tuskin germaaninen.
- Paikannimiin kätkeytyvät, ilmeisesti keskiaikaiset, sukunimet v. 1561: (parikymmentä), mm. Kärki, Lempiäinen, Neuvonen.
- Käkisalmen Karjalassa tavatut savolaiset sukunimet ovat Hiitolan-Kurkijoen alueella allekirjoittaneelle outoja.
- Vain Savosta, ei Karjalasta löytyviä sukunimiä: (lähes 60), mm. Parantainen, Siekkinen, Tiusanen, Väisänen.
- Vain Viipurin Karjalassa tavattavia sukunimiä: mm. Hänninen, Kauppinen (Kaupinpoika), Martikainen, Pellinen, Tapanainen.
- Saksalaisperäinen aines: mm. Hartikainen, Mannikainen, Rikkonen.

3.2.2 Itä-Hämeestä ja muista siirtymissuunnista

- Sukunimet, joita vain itä-Hämeessä muttei Karjalassa: (noin 25), mm. Pajunen, Takkinen.
- Sekä itä-Hämeessä ja Karjalassa tavattavat sukunimet: mm. Halinen, Halonen, Hyvönen, Lattunen/*Lattu*, Laukkanen, Pullinen, Puntanen, Toiviainen, Toivonen.
- Ortodoksiperäisiä: mm. Homanen, Huotarinen, Paukkunen.
- Läntisiä kristillisiä Savossa ja itä-Hämeessä: mm. Heikkanen, Heiskanen, Innanen, Pellinen, Penttinen.
- Yleissuomalaisia: mm. Toiviainen, Toivonen.

Joitakin karjalaissukuja on muuttanut suoraan itä-Hämeeseen, mahdollisesti jo 1100-luvulla, jolloin Päijänten itäpuoliset seudut olivat novgorodilais-karjalaisen vaikutuksen alaisena. Savolaisia on muuttanut myös Karjalaan, koska Savolainen-nimeä esiintyy. Savon lähitienoilla savolaisista ei käytetty ko. heimonimeä koska heidät tunnettiin jo niin hyvin.

3.2.3 Sääminki

Säämingin sukunimistön tarkastelu ei juuri tue käsitystä seudun asutuksen jääskeläisestä alkuperästä. Huolimatta siitä, että Jääski on lähin naapuri Viipurin Karjalan puolella, näyttää sekä äyräpääläinen että suurlappeelainen vaikutus jääskeläisen kanssa tasavertaiselta. Säämingissäkin on ryhmä nimiä, joita ei lainkaan tunneta Karjalasta. **Vanha käsitys laatokankarjalaisesta vaikutuksesta pitää paikkansa sikäli, että sieltä saapunut asutusvirtaus on jättänyt jälkensä eritoten Kerimäen puoleen sekä Haapaveden ja Haukiveden rantoja pitkin pitemmällekin.** Lopuksi itäinen aines on kuitenkin jäänyt vähemmistöön.

3.2.3.1 Karjalaisperäisiä

N. 50 kpl, mm. Akkanen, Karvinen, Kekäläinen, Kohonen, Kokkonen, Kontiainen, Kosonen, Kuikka, Kuokkanen, Kupiainen, Kurkinen, Loikkanen, Muhonen, Muukkanen, Mäkeläinen, Nenonen, Partanen, Pitkänen, Reponen, Saukkonen, Siiranen, Sapanen, Taivainen, Takkinen, Tervonen, Teräväinen, Turtinen, Tynkkynen, Valttonen, Vellonen, Vihavainen.

Suvut ovat kotoisin Äyräpäästä (eniten), Jääskestä, Lappeelta ja rannikolta.

3.2.3.2 Ortodoksiperäisiä pitäjän itäosissa

Mm. Haatanen, Hamunen, Jyrkinen, Kinanen, Komonen, Laamamen, Liimatainen, Moilanen, Mononen, Paakkunainen, Riikonen, Ropponen, Siitonen, Silvennoinen, Sinkkonen, Tiittanen, Tuunainen, Holopainen, Puustinen, Puhakka.

3.2.3.3 Muita

- Vain Säämingissä: mm. Huuhkainen, Kammonen, Naukkarinen, Tervonen, Tolvanen.
- Germaanisiperäisiä: mm. Jaatinen, Kaartinen, Kemppinen, Raatikainen. (Germaanisiperäinen Auvinen eli Auvoinen on oikeastaan tosivanha suomalainen.)
- Läntisiä kristillisiä vähän: mm. Heinonen.

3.2.4 "Pohjoinen reuna-alue"

Jo keskiajalla ko. reuna-alue oli etäällä Karjalan vaikutuspiiristä. Asutus on enimmäkseen saapunut tänne kahden edellä käsitellyn savolaisalueen läpi. tutkimuksessa vallitsevan käsityksen mukaan pohjoisen reuna-alueen asutus on alkuperältään pääasiallisesti suursavolaista. Rantasalmen itälaidalla tulee kuitenkin vastaan **itäinen asutusvirtaus, joka on joko pohjaltaan laatokankarjalaista** tai jääskeläistä. Tälläkin alueella on huomattavan suuri oma asutuskantansa. Karjalaisperäistä asutusta on tullut tänne sekä Suur-Savon halki että Säämingin kautta kulkevaa vesiväylää pitkin.

Rantasalmen tienoiden väestöllä on ilmeisesti vanha karjalainen pohja, jossa jääskeläinen aines on selvästi äyräpääläistä vahvempi. Suurlappealaisen aineksen varsin suuri osuus viittaa siihen, että muuttoa Viipurin Karjalasta on jatkunut pitkin keskiaikaa. Suurin osa muuttaneista on kuitenkin ollut Suur-Savosta ja vähemmässä määrin Säämingistä tulleita savolaisia. Itälaidalla tuntuu myös Säämingin poikki tullut laatokankarjalainen = ortodoksinen aines. Asutus on ilmeisesti edistynyt kerroksittain niin että pohjoislaidalle

